

Münâkaşa sû-i tesir eder

Münâkaşa; kısaca ölçsüz ve mîzânsız tartışmaktır. Aynı zamanda da sert tartışma ve ağız kavgasıdır.

Bir konu hakkında, hep kendini haklı göstermek için karşısında konuşan kimsenin kalbini kırarak sözünü uzatmak ve gönül incitmektir.

Elhâsıl kötü bir huydur. Münâkaşada devrede hisler ve nefisler vardır. Hak, hakikat ve insâf münâkaşada devre dışıdır. Çünkü akıl, kalb ve rûh münâkaşa meydanında his, nefis ve şeytana mağlûp durumdadır. Neticede kârlı çıkacak olan nefis ve şeytandır. Çünkü münâkaşa hak namına değil his ve nefis hesabına neticelenir. Bu sebeple olsa gerek İmam-ı Şâfiî Hazretleri "Münâkaşa câiz değildir," demiştir. Çünkü münâkaşada kişinin nefsi ve enesi devreye girip netice menfi olarak sonuçlanacaktır. Böylece münâkaşa bütün mübâhese ve fayda kapılarını kapatmaktadır.

Münâkaşa dostlukları öldürür ve kalbleri kırar. Hiçbir kimse münâkaşa ile müsbet bir sonuç alamamıştır. Zâhiren aldım sanmıştır, ancak zımnî bir kin ve adâvete sebep olmuştur. Bunun sonucu bir gün mutlaka karşısına çok daha şiddetli olarak çıkacaktır. Allah muhâfaza, belki de telâfisi mümkün olmayan neticeler olacaktır.

Müzâhame (sıkıntı ve zahmet verme) ve münâkaşa, yalnız nev-i beşerde olur 1. Zirâ yiyecek, içecek ve sâire şeylerde münâkaşa olur.2 Ancak istifâdede müzâhemet (zahmet verme) ve münâkaşa yoktur. Hatta meşrebimiz münâkaşa ve münâzara olmadığından ve umûr-u uhrevîyede (ahiret işlerinde) hased ve müzâhemet (zahmet verme) ve münâkaşât (tartışma) olmadığından, bu cemiyetlerden hangisi münâkaşa ve rekabete kalkışsa, ibâdetle riyâ ve nifâk etmiş gibidir.3

Münâkaşa, husûsan şu zamanda yanlıştır. Medâr-ı münâkaşa bîçare avâm-ı nâsın zihninde sû-i tesir eder. Nûr Talebeleri, teferruatteki ihtilâfı bırakmaya ve medâr-ı münâkaşa etmemeye mecbûrdur. Gâyet ihtiyât ve dikkat ve metânet ile mu'terizlere aldırmamak ve münâkaşa etmemek en ehemmiyetli vazîfeleridir.

Bedüzzamân Hazretleri "Sakin, sakın münâkaşa etmeyiniz; casus kulaklar istifâde ederler. Haklı olsa, haksız olsa bu halimizde münâkaşa eden haksızdır. Bir dirhem hakkı varsa, münâkaşa ile bin dirhem bizlere zararı dokunabilir." 4 Hem

münâkaşa, münâzaa (ağız kavgası) ve mesâil-i dîniyede damarlara dokunacak tarafgîrâne mübâhese (bahse girişme) etmemek lâzımdır. 5 Çünkü mesâil-i îmâniyenin münâkaşa sûretinde bahsi caiz değildir. 6 Kardeşlerime tavsiye ediyorum ki, inşikâka (bölünmeye) ve iftirâka (ayrılığa) sebebiyet veren münâkaşa etmesinler. Yalnız müdâvele-i efkâr (karşılıklı fikir alış verişinde bulunma) sûretinde, nizâsız mübahaseye (bahse girişmeye) alışınlar.” 7 demektedir.

Zirâ, münâkaşa ya gıpta ve hasetten (kıskançlık, çekememezlikten) gelir. Veya münâkaşa, haksızlıktan gelir. 8 Fakat bu zamanda ehl-i îmân mutlaka muâriz-muvâfık, dost ve düşman ne olursa olsun münâkaşa zamanı değildir. Mü'min olan muârizların kusûrlarına ehemmiyet verilmesin ve bakılmasın. “Vel âfine ani'n-nâs (İnsanların hatalarını affederler)” 9 düstûrumuzdur.10

İslâmî mesâili münâkaşa etmenin birinci şartı, insafla, hakkı bulmak niyetiyle, inatsız bir sûrette, ehil olanların mabeyninde, sû-i telâkkiye sebep olmadan müzâkeresi caiz olabilir. O müzâkere hak için olduğuna delil şudur ki: Eğer hak, muarızın elinde zâhir olsa, müteessir olmasın, belki memnun olsun. Çünkü bilmediği şeyi öğrendi. Eğer kendi elinde zâhir olsa, fazla birşey öğrenmedi; belki gurûra düşmek ihtimâli var.11

Onun içindir ki İslâmî meseleleri başta Eimme-i Erbaa (dört mezhep imamı) ve Ehl-i Beytin Eimme-i İsnâ Aşer (on iki imamı) olarak Ehl-i Sünnet, medar-ı bahis ve münâkaşa etmeyi caiz görmemişler, menfaatsiz, zararı var demişler.

Ehl-i Hak, yalnız hak için bahse girişmeli. Hak için bahse girişen izhâr-ı fazl etmez (fazîletini, üstünlüğünü ortaya koymaz). Yalnız hakkı arar. Hak hangi tarafta olursa olsun, kemal-i şevk ile alır. Hatta hak, hasım tarafında olsa, hâlis bir hakperest dahâ ziyâde sever. Çünkü, istifâde eder. Eğer hak onun sözünde olsa, bir istifâdesi olmaz. Gurûra girmek de ihtimâli var. Fakat hasmın elinden çıksa, hem istifâde eder. Hem teslimiyetle hakka inkiyâdını gösterir. Bir fazîlet dahi kazanır.

Hakikat böyle iken, maatteessüf ehl-i hakta ve ulemada hakperestlik nâmı altında, nefisperestlik işe çok karışıyor.

En mühim ve kudsî bir mes'eleyi, satranç oyunu gibi izhâr-ı fazl yolunda ve müzâkere-i ilmiyeyi, münâkaşa derecesine çıkarılıp, onunla oynuyorlar. Her iki taraf kendini haklı zanneder. Her iki taraf, madem münâkaşa sûretini alıyor, haksızdırlar. Zaten kemmiyeten az olan ehl-i dalâlet, kesretli olan ehl-i hakkın şu hâlden istifâde ederek, mağlûp edip, perişan ediyorlar.

Hem münâkaşacı iki kısım, o mes'elede hakkı göremezler. Çünkü: Nazar-ı insâf ile bakılmadığı için, tenkîd nazarı hasmının yalnız çürük taraflarını ve taraftarlık cihetiyle kendi nefsinin yalnız iyilik tarafını görür, iyiliklerini onun çürükleriyle müvâzene eder. Elbette bu nazar hakkı göremez, görse de tanımaz! 12

“..Risâle-i Nûr'un baş şakirdleri, belki birbirinden çok uzak ve düşman da olsalar Risâle-i Nûr'un hatırı için Risâle-i Nûr şakirdlerinin mabeynindeki tefânî, birbirini tenkîd etmemek, kusûrunu afvetmek düstûru ile bu iki kardeşim, dünyevî ve cüz'î ve hissî şeyleri medâr-ı münâkaşa etmesinler. Pederlik ve valedliğin iktiza ettiği hürmet ve şefkatle beraber, Nûr'un şakirdliği iktizâ ettiği kusûra bakmamak ve afvetmek ve benim çok sevdiğim iki kardeşim-benim hatırım için—birbirini tenkîd etmemek lâzım geliyor.” 13 Üstâd Bedüzzamân Hazretleri başka ne desin?

Bir meselede haklı olmak kadar, o meseleyi anlatma zemin ve şartlarımızın da haklı olması gerekir. Hiçbir kimse haklı dâvâsını haksız metodlarla neticeye ulaştıramamıştır. Eğer bir meselede kendimizi haklı addediyor ve hak aramaya başlayacak o meseleyi neticeye götürecek olan vasıtalarımız ve metodumuzun da haklı olması gerekir. Meşrû' zeminlerde meşrû' dâvâmızı savunmalı ve hakkımızı meşrû' yerlerde ve zeminlerde aramalıyız. Yoksa haklı iken haksız ve neticesiz bir sonuca ulaşırız.

Şimdi hâl böyleyken Nûr'un şakirtleri çok dahâ müteyakkız olmalı. Yazdıklarına, konuştuklarına ve yorumlarına âzamî dikkat etmeli. Münâkaşaya sebep olabilecek ve dahâ ileri hak ve hukûka girebilecek söz ve fiillerden kaçınmalı. Meselelerini ise müzâkere yaparken “insafla, hakkı bulmak niyetiyle, inatsız bir surette, ehil olanların mabeyninde, sû-i telâkkiye sebep olmadan” devam ettirmeli ve zarar vermeden neticelenmesine gayret göstermelidir.

Dipnotlar:

- 1- İşaratü'l İ'caz, 2006, s: 378.
- 2- İşaratü'l İ'caz, 2006, s: 389.
- 3- Hutbe-i Őamiye, 1996, s: 104.
- 4- Őuâlar, 2006, s: 508, 13. Őuâ: Denizli Hapsi Mektupları.
- 5- Emirdađ Lâhikası-I, 2006, s: 468.
- 6- Mektubat, 2005, s: 69.
- 7- Lem'alar, 2005, s: 273.
- 8- Sözlere, 2004, s: 1041.
- 9- Â-i İmrân Sûresi, 134.
- 10- Emirdađ Lâhikası-2 (Gayr-ı Münteřir).
- 11- Mektubat, 2005, s: 586.
- 12- Barla Mektupları (Gayr-ı Münteřir).
- 13- Emirdađ Lâhikası-1, 2006, s: 166.